

Nr 134.

Av herr **Hansson, Sigfrid, m. fl.**, om rätt till inträde i statens pensionsanstalt för ordinarie befattningshavare vid Sveriges industriförbunds arbetsledareinstitut.

Under de tre senaste budgetåren har riksdagen anvisat extra anslag till de av Sveriges industriförbunds arbetsledareinstitut anordnade arbetsledarekurserna. Även i årets statsverksproposition föreslår Kungl. Maj:t bidrag till dessa kurser.

Såsom känt torde vara har arbetsledareinstitutet tillkommit på initiativ av den s. k. arbetsfredsdelegationen, som i en skrivelse av september 1929 uppmanade industriförbundet att taga under övervägande frågan om upprättandet av ett särskilt arbetsledareinstitut. Därvid framhöll delegationen beträffande kostnaden för en sådan utbildningsanstalt att »anslag till densamma synes kunna påräknas av statsmedel med belopp, som av Kungl. Maj:t efter prövning i varje särskilt fall bestämmes i enlighet med de i kungl. kungörelsen den 4 november 1921 angående statsunderstöd till kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning meddelade grunder».

När styrelsen för Sveriges industriförbund upptog arbetsfredsdelegationens framställning till omprövning och efter verkställd undersökning rörande såväl de ekonomiska som personala förutsättningarna för planens förverkligande beslöt att gå in för densamma, byggde den sina kalkyler på att statsbidrag skulle enligt delegationens ovannämnda yttrande komma att lämnas jämlikt de grunder, som gälla för statsunderstöd till kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning och att institutet följaktligen skulle komma att i budgethänseende hänföras till nämnda slag av anstalter. Att så skedde var av särskild betydelse med hänsyn till att arbetsledareinstitutets befattningshavare i så fall automatiskt skulle komma i åtnjutande av pensionsrätt i statens pensionsanstalt.

Statsbidraget för arbetsledareinstitutets verksamhet kom emellertid icke att utanordnas från nyssberörda anslag utan har i stället upptagits såsom utgift under 5:te huvudtiteln. Pensionsrätt i statsanstalten för arbetsledareinstitutets lärarpersonal har för den skull ansetts icke kunna ifrågakomma utan särskilt beslut i riksdagen.

Starka skäl synes oss tala för att dylik rätt av statsmakterna medde-

las arbetsledareinstitutet. Även om institutet icke kan hänföras till yrkesundervisningsanstalter i egentlig mening måste institutets verksamhet otvivelaktigt anses vara av synnerligen närbesläktad karaktär. Såsom framgår av institutets reglemente meddelas undervisning i sådana ämnen, som avse att öka förmäns och verkmästares men även ingenjörers möjligheter att i egenskap av arbetsledare inom industrien handhava sina viktiga uppgifter. Ifrågavarande undervisningsanstalt skiljer sig från de egentliga yrkesskolorna allenast däri, att huvudvikten vid undervisningen förlagts till ämnen av icke teknisk natur. Avsikten med institutets verksamhet kan sägas vara att *komplettera* den undervisning, som förekommer vid de egentliga yrkes- och fackskolorna, med utbildning i till arbetsledning hörande spörsmål av ekonomisk, organisatorisk, social och psykologisk art. Det förtjänar påpekas dels att i lärlings- och yrkesskolor ingår enligt yrkesskolestadgan såväl ekonomisk som social (arbetarlagstiftning och arbetarskydd) utbildning, dels att arbetsledareinstitutets kurser mycket väl skulle kunna inrangeras under de yrkes- och ämneskurser, som omnämnas i yrkesskolestadgans § 45.

De utgifter, som åsamkas staten, om arbetsledareinstitutets personal skulle tillförsäkras pensionsrätt i statens pensionsanstalt, bliva tämligen obetydliga med hänsyn till att vid institutet finnas upprättade endast tvenne ordinarie lärarbefattningar och att så vitt nu kan bedömas icke heller i framtiden antalet kan komma att, i varje fall nämnvärt, ökas. Institutet skulle däremot, om pensionering ej medgives i statsanstalten, förorsakas en betydande ökning av sina utgifter. Institutets föreståndare, som tidigare innehafvt befattningen som rektor för Bergslagens praktiska ungdomsskolor och Jernkontorets förmänsskolor, har nämligen sedan många år varit ansluten till statens pensionsanstalt och den nuvarande årliga pensionskostnaden uppgår givetvis till avsevärt lägre belopp än om föreståndaren vid över 50 års ålder skulle söka nyanslutning till annan anstalt. Skillnaden i kostnaden för de nuvarande båda befattningshavarnas pensionering i statens pensionsanstalt och i annan anstalt torde utgöra cirka 4.000 kronor. Alldenstund institutets anslag f. n. äro helt utnyttjade för undervisningsändamål, och någon ökning av de anslag om 10.000 resp. 30.000, som f. n. utgå till institutet från staten resp. industriförbundet under nuvarande tidsförhållanden icke torde vara möjlig utverka, skulle en påtvungen pensionering av lärarpersonalen i privat anstalt följaktligen medföra, att den egentliga undervisningsverksamheten i motsvarande mån måste inskränkas.

Institutets framtida rekrytering av personal skulle därjämte underlättas, om pensionsrätt i statens pensionsanstalt beviljades, enär ett flertal institutioner, som redan äga pensionsrätt i denna anstalt, framförallt folkhögskolor och anstalter för yrkesundervisning, med stor

sannolikhet torde komma i det förhållandet till arbetsledareinstitutet, att lärarkrafter för längre eller kortare tids tjänstgöring kunna med fördel växlas dem emellan.

Starka ekonomiskt praktiska skäl kunna alltså åberopas för vår hemställan. Ej heller principiella invändningar synas oss kunna resas mot densamma. Den inom institutet bedrivna verksamheten är otvivelaktigt av en synnerligen stor samhällelig betydelse. Staten har för den skull uppmuntrat till igångsättandet av verksamheten och genom ekonomiskt stöd för dess bedrivande i handling visat sitt intresse för saken. Under sådana förhållanden synes det vara ett konsekvent handlingsätt från statens sida att också medgiva institutets befattningshavare pensionsrätt i statsanstalten.

Vi be till sist få hänvisa till i vidfogade bilaga lämnade uppgifter angående de fasta befattningarna vid arbetsledareinstitutet och dessas nuvarande innehavare.

Under åberopande av vad ovan anförts få vi hemställa,

att riksdagen ville besluta om pensionsrätt i statens pensionsanstalt för ordinarie befattningshavare vid Sveriges industriförbunds arbetsledareinstitut på samma villkor, som äro stadgade för lärare vid kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning,

eller, därest denna hemställan icke kan bifallas, att riksdagen ville besluta att den nuvarande innehavaren av chefsbefattningen inom arbetsledareinstitutet, fil. doktor Gösta Ekelöf, som sedan den 1/1 1913 med avbrott endast för tiden 31/8 1918—1/7 1919 varit ansluten till statens pensionsanstalt, vilken anslutning i och med 1934 års ingång upphört, måtte beviljas rätt att återinträda i nämnda anstalt.

Stockholm i januari 1934.

Sigfrid Hansson.

Kerstin Hesselgren.

Axel Nylander.

Uppgifter angående de till Sveriges industriförbunds arbetsledareinstitut knutna befattningarna.

1. Vid arbetsledareinstitutet äro inrättade två fasta befattningar, nämligen en föreståndarebefattning och en kombinerad assistent- och lärarebefattning. Lärarverksamheten upprätthålles för övrigt av i praktisk verksamhet varande personer, som föreläsa vid institutets kurser överenskommet antal timmar.
2. I föreståndarebefattningen ingår att organisera och leda institutets verksamhet samt att vara första lärare vid kurserna. I assistentbefattningen ingår att biträda föreståndaren i de löpande chefsgörömlen samt att vara andre lärare vid kurserna. I båda befattningarna ingår därjämte att, i den mån kursverksamheten det tillåter, ägna tiden åt kompendie- och skriftverksamhet samt åt forskningsverksamhet inom de områden, som äro föremål för undervisning under kurserna.
3. *Minimitjänstgöringen* per år för vardera av dessa befattningar är 46 veckor à 25 timmar.
4. De nu gällande årslönerna för befattningarna i fråga äro:

för föreståndaren	Kr. 15.000:— och
» assistenten	» 9.000:—.
5. Den nuvarande föreståndaren, fil. doktorn Gösta Ekelöf (f. den 1/10 1881), vilken i denna egenskap åtnjuter samma lön, som han uppburit på sin föregående befattning som rektor för Bergslagens praktiska ungdomsskolor och Jernkontorets förmansskola, har i denna ställning sedan den 1/7 1919 (retroaktivt) varit i pensionshänseende ansluten till statens pensionsanstalt. Dessutom har han under sin föregående anställning vid folkhögskola varit ansluten till samma pensionsanstalt (under tiden 1/1 1913—31/8 1918).
6. Den nuvarande assistenten, chalmersingenjören Einar Palm (f. den 7/8 1900) har före denna sin anställning innehåft tjänst *dels* vid industriella verk, *dels* vid kungl. socialstyrelsens byrå för arbetarskyddsärenden samt yrkesinspektionen, *dels* vid Stockholms tekniska institut.